

Is onze bodem vitaal?

Vlak voor de zomervakantie heeft de Raad voor de leefomgeving en infrastructuur een advies over de bodem van Nederland geschreven. Volgens de Raad lijkt het erop dat we van incident naar incident leven en ontbreekt de samenhang in de regels voor het omgaan met de bodem. In het advies wordt die samenhang wel geboden.

De Raad maakt duidelijk dat de vitaliteit van onze bodem in het landelijke gebied onder druk staat. Dat wordt veroorzaakt door de intensieve wijze waarop wij landbouw beoefenen en door de diffuse verontreiniging met gevaarlijke stoffen. De situatie wordt nog verergerd door de klimaatverandering en de energietransitie. De Raad pleit ervoor om meer bodemfuncties met elkaar te combineren, bijvoorbeeld landbouw en opslag van kooldioxide uit de atmosfeer. Daarvoor zou een landbouwer een beloning moeten krijgen. Zo kan de teelt weer minder intensief worden. Ook vindt de Raad dat de bodem leidend moet zijn voor de te kiezen functie of combinatie van functies, in plaats van andersom.

Het advies deed mij denken aan de discussie over de multifunctionaliteit van de bodem, die in de jaren tachtig werd gevoerd bij de voorbereiding van de Wet bodembescherming. Deze discussie werd later verengd tot de bodemsanering. Ik ben blij dat de Raad voor de leefomgeving en infrastructuur de discussie weer heeft opgepakt. De belangrijke term daarbij is bodemvitaliteit. Het woord multifunctionaliteit wordt daarbij vermeden. Dat is maar goed ook, want de discussie die daarover destijds werd gevoerd was zeer verhit.

Het advies richt zich op overheden. Gepleit wordt voor het monitoren van de bodemvitaliteit, het vergoten van onze kennis daarover, het aanpassen van wetten en regels en het introduceren van beloningsvormen. Ik hoop dat rijk, provincies, waterschappen en gemeenten de adviezen ter harte nemen en zich bij het uitwerken van het gedachtengoed goed verplaatsen in de eigenaren en beheerders van landbouw- en natuurgronden. Het zou mooi zijn als de gepresenteerde samenhang begrepen wordt en de uitwerking van het advies voldoende perspectief inclusief geld in het laatje biedt.

Ik raad de lezers van deze nieuwsbrief aan het advies tot zich te nemen. En mocht dat te veel tijd kosten: bestudeer in elk geval de samenvatting en de prachtige figuren die het advies vergezellen. De bodem in het landelijke gebied kunnen we onmogelijk vitaal noemen. Gelukkig kan dat wel weer veranderen, met de inspanning van velen.